

**UCHWAŁA NR III/24/18
RADY GMINY BRODNICA**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) oraz art. 176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, poz. 1076, poz.1544 i poz. 2245), Rada Gminy Brodnica uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021” stanowiący załącznik do uchwały.

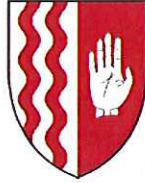
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brodnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Nowakowski

Załącznik do uchwały Nr III/24/18
Rady Gminy Brodnica
z dnia 28 grudnia 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021

Brodnica, Grudzień 2018 r.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Wstęp

Rodzina w pojęciu socjologicznym rozumiana jest jako grupa społeczna lub instytucja społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Często funkcje rodziny są zaburzone. Objawia się to niemożnością tworzenia relacji i więzi emocjonalnych.

Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje wówczas instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Praca z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. W przypadku służb społecznych, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też założeniem Programu jest wsparcie już na etapie pojawiających się problemów.

Rozdział I Informacje ogólne

1. Podstawa prawna programu. Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Zapisy przytoczonej wyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Gminie Brodnica Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy.

Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2019-2021 należy brać pod uwagę między innymi:

- 1) Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2018r., poz. 998 z późn. zm.),
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 z późn. zm.),
- 3) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017r., poz. 682 z późn. zm.),
- 5) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r., poz. 969),
- 6) Ustawę z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2018 r., poz. 603 z późn. zm.).

2. Podstawowe definicje.

1) Rodzina i jej funkcje. Rodzina jest „instytucją realizującą podstawowe funkcje społeczne, to znaczy takie, bez których nie można sobie wyobrazić istnienia i funkcjonowania społeczeństwa. Każda grupa społeczna, w tym i rodzina, posiada istotną cechę, mianowicie realizuje pewne, specyficzne dla niej zadania”.

Zdaniem Zbigniewa Tyszki rodzina spełnia dziesięć istotnych funkcji, między innymi są to:

- a) funkcja materialno-ekonomiczna – zaspokajająca potrzeby materialne członków rodziny,

- b) funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca – polegająca przede wszystkim zapewnieniu pomocy członkom rodziny,
- c) funkcja legalizacyjno-kontrolna – poddająca kontroli zachowania członków rodziny,
- d) funkcja socjalizacyjna – polegająca na wprowadzaniu dziecka w życie społeczne,
- e) funkcja kulturalna – odpowiedzialna za zapoznanie młodych ludzi z historią i kulturą danego społeczeństwa,
- f) funkcja rekreacyjno-towarzyska – jest to wspólne spędzanie wolnego czasu w miłej atmosferze, co zapewnia również przyjemny wypoczynek,
- g) funkcja emocjonalno-ekspresyjna – polegająca na zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych członków rodziny.
- 2) Rodzina dysfunkcyjna. Rodzina jest systemem, dlatego zaburzone funkcjonowanie jednego z jej członków uderza w cały jej system rodzinny. Sama dysfunkcja oznacza zaburzenie komunikacyjne w rodzinie, np.: porozumiewanie się wprost, brak akceptacji na wyrażanie emocji. Zaburzenia strukturalne rodziny, np.: zamiana ról, - dzieci są rodzicami, rodzice dziećmi, centralną postacią jest rodzic będący źródłem dysfunkcji (alkoholik, sprawca).
- 3) Rodzina piecza zastępcza. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

- 4) Rodzina wspierająca. W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny pomaga przeżywającej trudności rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zakres i formę pomocy akceptuje rodzina wspierana. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt. Status rodziny wspierającej nadaje wójt miejsca zamieszkania rodziny wspieranej.
- 5) Placówka opiekuńczo-wychowawcza. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia

dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku. Umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych. Obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi. Zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

6) Asystent rodziny. Asystent rodziny zajmuje się, niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym zadaniem asystenta jest ukierunkowanie rodziny do zmiany jej sposobu funkcjonowania oraz niwelowanie wszelkich aspektów negatywnych. Dzięki tym działaniom dzieci, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, pozostają w domach rodzinnych. Aby praca asystenta rodziny przyniosła zakładane efekty, nie może mieć on pod opieką więcej niż 15 rodzin.

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych wpływających na rodzinę

1. Informacje demograficzne o Gminie Brodnica. Liczba mieszkańców Gminy Brodnica na dzień 31.12.2017r. wyniosła 8401 osób.

Ludność gminy według płci i wieku na dzień 31.12.2017 roku

Lp.	Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Wszyscy
1.	0-2	151	147	298
2.	3	55	53	108
3.	4-5	109	103	212
4.	6	52	47	99
5.	7	68	48	116
6.	8-12	321	304	625
7.	13-15	145	150	295
8.	16-17	119	90	209
9.	18	46	53	99
10.	19-65, 19-60	2903	2468	5371
11.	66-, 61-	317	652	969

Z tabeli wynika, że ilość osób w wieku produkcyjnym wynosi 5371 osób, natomiast dzieci i młodzież do 18 roku życia to grupa licząca 2061 osób.

2. Bezrobocie. Bezrobocie to zjawisko gospodarcze polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy i poszukujących jej nie znajduje zatrudnienia. Jego miarą jest stopa bezrobocia, będąca relacją liczby zarejestrowanych bezrobotnych do zasobu siły roboczej lub do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy (stan na 31.12.2017 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
1.	liczba bezrobotnych	74	134	208
	liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	11	15	26
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
1.	do 25 roku życia	10	15	25
2.	powyżej 50 roku życia	29	15	44

3.	długotrwale bezrobotni	24	83	107
4.	bez kwalifikacji zawodowych	29	50	79
5.	bez doświadczenia zawodowego	9	23	32
6.	bez wykształcenia średniego	55	64	119
7.	niepełnosprawni	2	3	5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brodnicy zarejestrowanych było 208 osób bezrobotnych z terenu gminy. Prawo do zasiłku posiadało jedynie 26 osób. W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy pozostawały osoby bez kwalifikacji zawodowych, aż 79 osób oraz 119 osób bez wykształcenia średniego.

3. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej.

Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	230	670	190	550
bezdomność	9	9	9	9
bezrobocie	145	460	116	381
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	64	346	63	347
niepełnosprawność	110	277	114	287
długotrwała lub ciężka choroba	45	125	44	120
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	42	157	44	152
przemoc w rodzinie	26	78	27	82
alkoholizm	33	73	33	74
trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	3	4
Zdarzenia losowe	2	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy – sprawozdanie MPiPS za 2017 r.

Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Rozdział III Cele i działania programu

1. Cel główny programu to tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe mające zapewnić realizację celu głównego programu:

- 1) wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej,
- 2) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny oraz praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym,
- 3) zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

2. Zasady działania programu:

- 1) zasada wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych i organizacji,
- 2) wzajemnego zaufania,
- 3) zasada poufności i ochrony dobra rodziny.

3. Realizatorzy programu. Koordynatorem programu jest Wójt Gminy Brodnica. Realizatorami programu są gminne jednostki organizacyjne w tym w szczególności GOPS oraz stowarzyszenia realizujące zadania na rzecz wspierania rodziny, zlecane przez gminę, samorządy terytorialne, którym gmina może udzielić dotacji celowej lub współpracować na zasadzie wzajemnej korzyści.

Rozdział IV

Określenie zadań i mierników Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Zadania i mierniki służące osiągnięciu celu głównego. W poniższej tabeli określone zostały zadania i mierniki, które służyć będą do osiągnięcia celu głównego programu.

Określenie zadań, mierników

Numer zadania	Zadania w ramach celu	Miernik zadania
Cel Szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej		
1.1.	stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających	liczba rodzin wspierających
1.2	wspieranie rodzin niezaradnych przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych	liczba wspieranych rodzin
1.3	realizowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	1) liczba zrealizowanych programów, 2) liczba osób objętych programem profilaktycznym
1.4	organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców	liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów prelekcji
1.5	indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i	liczba porad

	pedagogiczne dla rodzin wymagających wsparcia	
1.6	promowanie rodzinnej integracji	1) liczba rozpropagowanych materiałów, 2) liczba odbytych pogadanek na temat rodzinnej integracji
1.7	kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	1) liczba szkoleń, kursów, warsztatów, 2) liczba uczestników
1.8	pomoc w ramach asystentury	1) liczba rodzin, 2) osiągnięte cele
Cel szczegółowy 2: Rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym		
2.1	analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	liczba analizowanych rodzin
2.2	prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem	liczba monitorowanych rodzin
2.3	konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna) dla rodzin wymagających wsparcia	1) liczba konsultacji, 2) liczba udzielonych porad
2.4	prowadzenie terapii i mediacje	1) liczba terapii, 2) liczba mediacji
2.5	asystentura	osiągnięte cele
Cel szczegółowy 3: zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodzinie		
3.1	roznawanie i monitoring w zakresie zapewnienia pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem	liczba rodzin objętych pomocą
3.2	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	liczba monitorowanych rodzin
3.3	organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin przejawiających trudności w funkcjonowaniu	1) liczba zorganizowanych zajęć i imprez, 2) liczba uczestników
3.4	skierowanie i finansowanie pobytu dzieci i rodzin w sytuacjach kryzysowych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	liczba skierowanych dzieci lub rodzin

2. Zasady finansowania i pozyskiwania środków. Źródłami finansowania zadań ujętych w programie będą środki własne Gminy Brodnica jak i środki pozyskiwane z zewnątrz. Ostateczna wielkość środków finansowych na realizację programu w danym roku zostanie corocznie określona w uchwale budżetowej.

Rozdział V

Oczekiwane efekty realizacji programu i jego monitoring

1. Efekty i rezultaty programu.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 2) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- 3) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- 4) poprawa sytuacji dziecka w rodzinie,
- 5) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- 6) wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

2. Monitoring i ewaluacja. Program wspierania rodziny w Gminie Wiejskiej Brodnica na lata 2019-2021 będzie podlegał sprawozdawczości i corocznej ocenie w terminie do 31 marca.

